

JIMBO KATOLIKI LA SAME
SHULE YA SEKONDARI YA WASICHANA KINDOROKO
MTIHANI WA ROBO MUHULA WA PILI KIDATO CHA KWANZA

021

KISWAHILI

Muda: Saa 2:30**Mwaka: 2024****Maelekezo**

1. Mtihani huu una sehemu A, B na C zenye jumla ya maswali **kumi (10)**.
2. Jibu maswali **yote** katika nafasi ulizopewa.
3. Sehemu A and C zina alama **kumi na tano (15)** kila moja na sehemu B ina alama **sabini (70)**.
4. Zingatia maelekezo ya kila sehemu na ya kila swali.
5. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu yenye wino wa **bluu** au **mweusi**.
6. Vifaa vyote vya mawasiliano visivyoruhusiwa **havitakiwi** katika chumba cha mtihani.
7. Andika **Jina Lako Kamili** katika kila ukurasa sehemu ya juu upande wa kulia.

KWA MATUMIZI YA MTAHINI TU		
NAMBA YA SWALI	ALAMA	SAHIHI YA MTAHINI
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
JUMLA		
SAHIHI YA MHAKIKI		

SEHEMU A (Alama 15)

Jibu maswali **yote** katika sehemu hii

1. Soma habari ifuatayo kisha jibu maswali yanayofuata:

Miaka thelathini ya uhuru wa Tanganyika ilileta mabadiliko. Yalikuja mengi yakadharaulika na kusahaulika, kasoro la mageuzi. Oooo...! ulishika kwa uhakika. Mijadala ikawa tele tele. Watu walisema wakasema. Si ghalibu watu kupata nafasi ya kutoa pumzi za ukweli, basi wakasema. Wengi walihofu Mageuzi ya fujo. Wakayakataa kwa nguvu zote. Wanamageuzi wakaja juu kama moshi wa vifuu vya nazi. Wakatetea uhuru na haki bila vikwazo. Chama kimoja hakitendi haki, kinalala bila mpango. Huu ukawa ndio msimamo walioubeba mgongoni na mabegani. Kauli zao zilichoma akilini kama miiba kidondani na kuchonyota kama upupu mwilini.

Hatimaye, mwafaka ulipatikana, vyama vingi karibuni Tanzania! Waungwana wakashikana mikono kuonesha amani. wengine walilaani tume. Walisema tume ilitumia fedha ambazo zingetumiwa kwa shughuli za maendeleo. Walidai kuwa hapakuwa na lazima ya kugharimia tume ili iwaulize wananchi kuwa wanataka haki zao au la!

Maswali:

Katika vipengele (i) hadi (x), chagua herufi ya jibu sahihi kisha andika herufi ya jibu hilo katika nafasi ya kujibia uliyopewa.

- (i) Waungwana walishikana mikono ili iweje?
A Kuleta vyama vingi	B Kutoa fujo
C Kuonesha amani	D Uhuru wetu uje
- (ii) Uhuru wa Tanganyika uliletwa kwa miaka mingapi?
A Hamsini	B Kumi
C Thelathini	D Selasini
- (iii) Ili kuleta uhuru watu waliogopa mageuzi gani?
A Ya furaha	B Ya huzuni
C Ya fujo	D Ya umoja
- (iv) Wanamageuzi walikuja juu kama nini?
A Moshi wa kuni	B Moshi wa nazi
C Moshi wa vifuu vya nazi	D Moshi wa nyasi
- (v) Msimamo wakati wa kudai uhuru ulibebwa wapi?
A Mabegani	B Mabegani na mgogoni
C Kichwani	D Mikononi
- (vi) Chama kimoja hakitendi haki, kina lala bila mpangilio. Kauli hii ilisemwa na nani?
A Watanganyika	B Wanamapinduzi
C Wakoloni	D Wanamageuzi

- (vii) Kauli za wapinzani zilifanyaje mwilini?
 A Zilichoma B Ziliumiza
 C Zilifurahisha D Zilichonyota
- (viii) Je, hatima ya vyama ilikuwaje Tanzania?
 A Vyama vingi vilikaribishwa Tanzania
 B Vyama vingi vilifukuzwa
 C Vyama vingi havikudumu
 D Vyama vingi havipo
- (ix) Kwa nini tume ililaumiwa?
 A Kwa sababu ilitumwa fedha B Ilileta fujo
 C Ilichoea matabaka D Haikutetea juu ya uhuru
- (x) Baadhi wanasema tume ilitakiwa ifanyeje?
 A Kuuliza wananchi kama wanataka haki
 B Isishilikishwe kabisa
 C Itoe fedha za maendeleo
 D Ikimbize wakoloni

MAJIBU

Namba	(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ix)	(x)
Jibu										

2. Oanisha dhana za **Orodha “A”** na maelezo yake katika **Orodha “B”** kwa kuchagua herufi ya jibu sahihi na uiandike katika sehemu ya kujibia uliyopewa.

ORODHA A	ORODHA B
(i) Tabia nne za lugha	A Muziki, maonyesho, redio, marimba
(ii) Tanzu nne za sarufi	B Neno lenye silabi mbili
(iii) Chaki	C Ulimi, koo, meno, fizi
(iv) Kitenzi kishirikishi	D Mwalimu ni mzazi
(v) Ala za sauti	E Hukua, huenea, hurithishwa, hufa
	F Neno lenye silabi tano
	G Maana, maumbo, muundo, matamshi

MAJIBU

ORODHA A	(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)
ORODHA B					

SEHEMU B (Alama 70)

Jibu maswali **yote** katika sehemu hii

3. Ufasaha ni utamkaji wa maneno ya lugha kwa usahihi na kuyapa maana kamili na sahihi. Taja madhara matatu (3) ya kutotumia lugha vizuri na faida tatu (3) zinazoweza kijitokeza endapo lugha itatumiwa vizuri.

Madhara:

(i)
.....
.....

(ii)
.....
.....

(iii)
.....
.....

Faida:

(i)
.....
.....

(ii)
.....
.....

(iii)
.....
.....

4. (a) Lugha yoyote ina umuhimu kwa watumiaji wake. Eleza umuhimu wa lugha ya Kiswahili nchini Tanzania kwa kutoa hoja tano (5).

(i)
.....
.....

(ii)
.....
.....

(iii)
.....
.....

- (iv)
.....
.....
- (v)
.....
.....

(b) Bainisha aina za vivumishi katika sentensi zifuatazo:

- (i) Binti mrembo ametutembelea
.....
- (ii) Viti vingi vimepotea
.....
- (iii) Nyumbani kwao ni pazuri
.....
- (iv) Kuku huyu ni wangu
.....
- (v) Mwalimu Angel anafundisha
.....

5. (a) Baadhi ya maneno katika lugha huwa na maana zaidi ya moja. Toa maana mbili (2) za maneno yafuatayo:

- (i) Nyanya
•
•
- (ii) Tembo
•
•
- (iii) Kata
•
•
- (iv) Tai
•
•
- (v) Meza
•
•

- (b) Kwa kuzingatia matumizi sahihi ya lugha ya Kiswahili, sentensi zifuatazo zina makosa. Ziandike sentenzi hizi kwa usahihi:

(i) Mkuu wa shule alihairisha kikao

.....

(ii) Mazoezi ya mwili iko huku

.....

(iii) Hadisi tulizosimuliwa zinachekesha

.....

(iv) Amenunua thamani za ndani

.....

(v) Kuku amekura majani

.....

6. (a) Fasihi simulizi na fasihi andishi hufanana na hutofautiana. Kwa kutumia hoja tano (5), onesha ufanano uliopo baina ya dhana hizi mbili.

(i)

.....

.....

.....

(ii)

.....

.....

.....

(iii)

.....

.....

.....

(iv)

.....

.....

.....

(v)

.....

.....

.....

- (b) Wewe kama mwanafunzi wa kidato cha kwanza uliyesoma fasihi kwa ujumla, eleza fasihi, aina zake na kwa kutumia mchoro wa fasihi simulizi oneshwa tanzu na vipera vyake.

[illegible]

7. (a) Fasihi ina dhima mbalimbali katika jamii.

- (i) Taja dhima tano (5) za fasihi.

-
-
-
-
-

- (ii) Japokuwa fasihi ni tawi la sanaa, kuna matawi mengine ya sanaa. Kwa kutumia mchoro wa sanaa oneshwa matawi hayo.

(b) Kamilisha methali zifuatazo:

- (i) Chovya chovya
- (ii) Aliye juu
- (iii) Sheria ni msumeno
- (iv) Zimwi likujalo
- (v) Akumlikaye mchana
- (vi) Usiache mbachao
- (vii) Haba na haba
- (viii) Chanda chema
- (ix) Shibe mwana malevya:

8. (a) Taja sehemu kuu za barua ya kirafiki.

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

(v)

(vi)

(vii)

- (b) Baada ya mtihani huu, unatarajia kwenda kumtembelea mjomba wako aitwaye Kimambo Manimba aishiye Njombe. Andika barua ya kirafiki kwa mjomba wako kumjulisha kuwa anatakiwa akutumie nauli ili ukamtembelee likizo hii.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. (a) Ili kuhakiki kazi ya fasihi simulizi lazima utumie mambo makuu mawili (2). Taja mambo hayo.

(i)

(ii)

- (b) Kwa kutumia maudhui, hakiki shairi lifuatalo:

Haya shime tuitane, Sote tushilikiane,
Wala tusitegeane, Kwa pamoja tushikane,
Aliye mwaga anene, Kabisa tusigombane,
Tukamate watoro wote, Tuteremke shuleni.

Lawama zikituvamia, Hatutaangamia,
Hakuna cha kungojea, Utoro kutokomezwa,
Si kitu cha kuchezea, Walimu kutusaidia,
Tukamate watoro wote, Tuteremke shuleni.

Elimu ni muhimu, Kwetu watoto wa leo,
Tuijenge nchi, Pamoja tujitume shule,
Kuingia nchi leo, Kazi zatusubilia,
Tukamate watoro wote, Tuteremke shuleni.

Jina Kamili la Mwanafunzi:

SEHEMU C (Alama 15)

Jibu swali la **kumi** (10)

10. Andika insha yenye maneno yasiyopungua sitini (60) na yasiyozidi mia moja (100) kuhusu umuhimu wa michezo shuleni.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

“Ikiwa unasema ukweli, huna haja ya kukumbuka chochote!”

© Mwl. Juliana Mngulu